

POFAHAJ BÓH

ČAS OPIS EVANGELSKICH SERBOW

1. čisło

Budyšin, januar 1976

Lětnik 26

Hrono na wulki róžk 1976

Jězus Chrystus praji: Njebój so, wěr jenož! Mark. 5, 36

Čłowjek so wšelko boji: ludźi, samoty, chorosće, staroby, smjerće přiwuzneho — a swojeje smjerće. Wón so boji mocow a čłowjekow, kotrychž so wobarać njemóže.

Tajki strach mamy přewinýć, zo njeby so naše žiwjenje zlemilo. Ale kak? Zo sami sebi chroble powědamy: Njebój so!? Zo nas něchtó namołwja: Njebój so!? Bojosć wšak je wjetša, hač zo by so hodžala z tajkim slowom přewinýć. Snano ju potajimy, ale wotbyta njeje. Hluboko w duši nas dale tyši.

Woprawdžita pomoc móže jenož wěra być. Wěra steji přećiwo bosoj. Wosrjedz wichora praješe Jězus wučinikam: Što so tak bojíte? Nimáce žaneje wěry? Potajkim: wěra do Boha přewinje bosoj! Hdyž nam Chrystus praji: „Njebój so!“, potom to njeje prózdne slowo, dokelž wón móže hnydom dodać: „Wěr jenož!“ Z tym přewinje našu bosoj.

Što pak měni naš Zbožnik, hdyž praji: „Wěr jenož!“? Žanu wopačnu nadžiju, kaž by wšo tak zlé njebylo, kaž by wšitko ruče nimo šlo a so bórže k lěpsěmu wobroćilo. Jězus njepestuje tuni optimism. To njeje wěra ani dowěra, ale čekanje před woprawdžitosću do jebacych přecow. To móže so za čłowjeka jara hubjenje skónčić.

Wěra, kiž je dowěra do Božeho słowa, na Chrystusa založena, ta pomha. To njeje kapitulacija: ja wšak tak a tak ničo njewučinju. Tajka wěra staji cyle žiwjenje pod Božu wolu. Tajki čłowjek wěri, zo móže wšě swoje dwěle a starosće na Boha čisnyć, přetož wón so za nas stara. Nowy přeložk našeho hrona rěka: Njestrož so, měj jenož dowěru!

Je pak dowěra a nadžija do Boha wusprawnjena? Njejsu tež čłowjekowo wo dowěru wabili: Dowěreće so mi! Ja was do wulkeho přichoda dowjeddu?! A potom bě wšo runje nawopak přišlo. Je naša skalokruta dowěra do Boha snano tola na pěsk twarjena?

Jězus Chrystus pomha nam we wulkej nuzy. Ze swojeje smjerće je nam wumóženje z hrěcha a wěčneje smjerće přinjesl. Přez Chrystusa smy wusprawnjeni před Bohom. Wón je nam dobyl žiwjenje w Božim kralestwje. Smjerć — korjeń wšěje bosoj — je wot Chrystusa přewinjena. Wubudženje Jirusoweje džowki, z tuteje stawizny je naše hrono wzate, je za to znamjo.

Tež w časnych nuzach nam Chrystus pomha. Kak bě so Jirus bojal,

zo Jězus přepozdže přindže, dokelž běše jeho žena z krejnej chorosću zakomdžila. Tak tež my njesćerpnje na pomoc čakamy a so w swojej malej wěrje bojimy, zo je hižom přepozdže. Jairus je Jězusowu pomoc nazhonil — a ty snano tež, hdyž běše w čěm-nym dole. Runje w čěsnosćach je wón pola nas a ma našu wěčnu zbožnosť na starosći. Bóh nas dźerži w najwjetšej nuzy. To nam kniha Hiob tak rjenje wopisuje. Jězus nam praji:

Wottar w Budestecach

Waša wutroba so njestrože! Wěrićeli do Boha, tak tež do mnje wěriće.

My móžemy so we wšitkich nuzach a w najwjetšich strachach Bohu dowěrić. Wón no chce našu smjerć, ale zo bychmy w jeho kralestwje wěnje žiwi byli. Tuž njetrjebamy čłowjekow ani druhich mocow so bojeć. Na našim boku je tón, kiž je najmóćniši.

Albert-Hrodzišćanski

Cyprian

Hakle z lětom 325 přestachu přescěhanja křesćanow w romskim kejžorstwje. To pak njerěka, zo njebychu w přenich lěstotkach tež byle měrne časy za křesćanske wosady. W poľnocnej Africe rozkčěwaše cyrkej w spočatku 3. lěstotka, potajkim po léce 200 po Chrystusowym naro-

dže. Na dwě scě biskopow nawjedowaše jam wosady. Tón přeni wuznamny mjez nimi bě Cyprian.

Wón narodži so wokoło léta 200 we wulkim a mócnym poľnocnoafrikskim měsće Carthago jako syn senatora. Nahladny a bohaty nan móžeše jemu dać dobre wukublanje we wědomosćach. Cyprian bě bórže znaty a wobdźiwany wučer zrěčniwosće. Jeho wutroba pak wosta njepokojna. Wón wužiwaše wšě wjesela žiwjenja a bě tež zaso žiwjenja syty a žadaše za něšto hódnišim. Z 45 lětami da so křčić. Z tym dyrbbeše so swojeje wulkeje kariery wzdać, přetož jako křesćan njemóžeše dale zjawnje wučić. Swoje kubla rozdawa za wulkeho džěla na chudych a džěše do samoty, zo by tam so do pobožnych pismow zanurił a wot swěta so wotwobroćil.

Swoju křćenicu bě džakownje jako synu móc spoznał, kiž bě jeho wot stareho žiwjenja wumóhla a jeho wuhotowala z njebjeskim darom swjateho Ducha. Nutrnje prošese Boha, zo bychu jemu duchowne dary zachowane wostałe. Po dwěmaj lětomaj so do města wróci. Ze swojim wulkim wědženjom, ze swojej dobrej zrěčniwosću doby sej bórže wutroby křesćanow. W léce 248 wuzwoli sej wosada tutoho pobožneho a pócćiweho muža za swojeho biskopa.

Dolhi měrny čas njebě cyrkwi tył. Wjele hrěcha, mało bohobojaznosće, mało dobrych skutkow smilnosće, mało pócćiwosće. Biskop Cyprian namołwješe, warnowaše, chłostaše — a žnjeješe směch a pohóršk.

Tuž nadobo wudyri wichor noweho přescěhanja. Kejžor Decius prikaza, zo maja wšity před pohanskimi woltarjami za kejžora woprować. Po tysacach čišćachu so wosadni k woltarjam. Hač do čmoweje nocy stejachu něhduši křesćenjo z črjodami před měščanskimi zarjadami, zo bychu so dali jako pohanjo zapisać. Biskop so rudžeše. Wón spyta słabych posylnić, ale podarmo. Při wšem so njemdry lud přećiwo biskopej wobroćil: „Před lawy z Cyprianom!“ Bě za njeho nětk hodžina přišta, zo by swoje žiwjenje za Chrystusa dał a tak martrarsku krónu, krónu wěčneho žiwjenja sej dobył? Štó budže so wo wosadu starać, hdyž budže wichor přescěhanja nimo? Štó budže ju znowa hromadzić?

Cyprian wza hańbu na so, zo w nocy kaž paduch z města čekny. Ze swojeje chowanki wón dale wosadu nawjedowaše a podpěraše z listami a poselstwami. Hdyž so afriska cyrkej w tutych časach docyla njezhubi, bě to zaslužba wulkeho biskopa. Romska wosada wšak jemu jeho čeknjenje jara porokowaše.

(4743180)

Jutry na druhe léto móžeše so biskop Cyprian zaso do města wrócić. Carthago bě měrne a trjebaše biskopa, kiž by wjednistwo wosady přewzał a šćepjenjam wobarał. Či jedni chcychu po přescěhanjach kóždeho zaso do wosady přijec, njehladajo na jeho hrěch přibóžskeho woprowanja. Tamni pak, kotřiž běchu swěrní wostali, mēnjachu, zo smēdzá sudzić a zasudžować. Přeciwo woběmaj stromaj wojowaše Cyprian, zo by jednotu a čistosć cyrkwy wuchował.

Wón přirunaše cyrkej ze slōncem: wjele pruhow, a tola jedne swětlo! ze štomom:

wjele hałuzow, ale jedyn zdōnk! z rēku:

wjele žorłow, kotrež tola wšě na samsne wašnje nastawaja.

Nichtō njemōže Boha za wótca mēč, chiba zo ma cyrkej za swoju mać.

Zwonka cyrkwy žana zbōžnosć — tak wučēše Cyprian.

Wón wukładowaše Bože słowo, warnowaše, napominaše, trōštowaše a staraše so wo mēr we wosadach. Ze swojim pobožnym žiwjenjom bě wōn wšitkim dobry přiklad.

W léce 253 wudyri mōr (Pest). Kejzor Gallus přeciwo křescanam postupowaše, dokelž jim winu přicpěwaše: „Woni su našich bohow rozhněwali, dokelž jim njewoprowachu.“ Biskop napominaše swojich wosadnych, zo bychu so wo čerpjacych starali, a sam bě přikladny w dobrych skutkach. Wosada doby sej z tym česōwnosć a přichilenosć pohanow, a Ewangelijej so nowe durje wotewrēchu.

Pjec mērných lét bě wosadze hišće popřate, a potom přiřkaza kejzor Valerian nowe přescěhanje křescanow. Nētko běchu wosady lēpje přiřhotowane. Tysacy džěchu strōštnje do čerpjenjow a do smjerće bjez skiwle-
nja a njeprošachu wo swoje žiwjenje.

Wosada so boješe wo žiwjenje swojeho biskopa a přiřhotowaše jeho čeknjenje, ale wōn nohcēše. Wōn njebě sam za sebjē martrarstwo wužadāł,

14. septembra 258 jeho zajachu a přeslyšowachu, ale hižom po krōtkich słowach jeho zasudžichu. Zaslyšawši wusud scicha zdychny: Deo gratias — Bohu budž džak! Wosada jeho přewodžowaše na wotprawnišćo: „My chcemy z nim wumrēć.“ Přišedši tam wōn swōj kabat so sleče, so poklakny a so modlēše. Hdyž kat ze sekeru přiřdže, wōn jemu za jeho džělo 25 zlotych zaplaći. Wěrjacy pak wokoło

Budyšink — wobraz w dupnej škli: Jan Křćenik křćije Jězusa

hdyž pak bě wosada skrućena we wěrje, móžeše so tež wōn po swojim słowje na smjerc přiřhotować: Božeho mēšnika, kotryž je Ewangelijej swěrnny, drje móžeja morić, ale nad nim dobyć njemōžeja.

njeho ruby sklādžechu, zo by so jeho krej njezhubiła. Diakonaj jemu woči zawjazašaj, a jeho hlowa bu wotčata. Na mēštnje wotprawjenja natwari pozdžišo cyrkej Boži dom, w kotrymž je Augustinus wjele předował.

Nic hněw, ale zbōžnosć

Textst na započatk cyrkwinskeho léta njech nas hišće raz zaběra na spočatku swētneho léta. Čehodla prawom započnje cyrkej swoje léto z 1. adwentom a nic z 1. dnjom januara? Mi je „cyrkwinske“ léto lube. Nētk wšak je duchowny přez swoje powolanje z nim zwjazany. Kak so tebi dže? 1. Tes. 5, 1—11.

Japoštoł Pawoł je wosadu w Tesalonichu založil na swojim 2. misioniskim pućowanju w létach 49 do 52. Hač drje je Pawoł w Tesalonichu — džensa Saloniki — so zetkał tež ze Słowjanami? W japoštołskich skutkach ničo wo tym nječitamy.

1) **Wo časach a hodžinach, lubi bratřa njeje trjeba wam pisać.** Najske rje su so Tesalonscy křescenjo woprašeli, hdy so Chrystus w swojej krasnosći wróci. Tuto prašenje tehdom křescānske wosady sylnje zaběraše. Jich cyle žiwjenje bě na to zložene. Jich čakanje bě radostne, ale tež njesčerpne. Tuž jich prašenje: Hdy budže tak daloko?

2) **Přetož wy sami dosć derje wěsće, zo džēn Knjeza přiřdže kaž paduch w nocy.**

Japoštoł jich dopomina na Jězuse wě přirunanje wo knjezu, kiž so njenažujcy — kaž paduch w nocy — z kwasa wróci. Derje tym wotročkam, kotřiž su stajnje na swojeho knjeza přiřhotowani! My smy knjezo wi, tuž budžmy muđri a činmy to, štož nam wōn kaza.

3) **Hdyž pak rjeknu: Mēr je a pokoj! — tehdy jich nahle skaženje nadpadny.** runje kaž bolosć samodruhu žōnsku, a njewučeknu, kaž bychy rady chcyli. My so džamy lohce změrować, zo mamy hišće wjele časa, zo hišće dawno njetrjebamy na wumrēće myslić, wšako smy džēnsa dlěje žiwi. Zo samodruha porodži, to wona wě, ale hodžinu poroda njewě — nadobo je tak daloko. My wšak wšitcy wěmy, zo dyrbymy wumrēć, ale kak mało je zawěrnje přiřhotowaných na swoju poslednju hodžinku! — Hižom profet Amos je warnował: Běda tym, kotřiž džēn Knjeza žadaju. Přetož džēn Knjeza je čēmnosć a nic swētlosć. Tak nazhoni swēt Knjezowy džēn jako skaženje.

4) **Wy pak, lubi bratřa, njejsće w čmē, zo by was džēn kaž paduch nadpadnył.** Pōčmje su či žiwi, kotřiž w njerozumnej zaslepjenosći nohcēdža wěrnosć připōznać ani widžec. Za wěrjacych budže Knjezowy džēn zbōžny, přetož swētlosć, w kotrež nētkle hižom chodža, budže potom dokonjana a bjez kōždeje čmy. Boži hněw pak přiřdže na spjacych.

5—7) **Wy sće wšitcy džēci swētla a džēci dnja.** My njejsmy čłowjekoyo nocy ani čmy. Tuž njech njespimy kaž družy, ale budžmy wotučeni a strōžbi. Přetož či, kotřiž spja, spja w nocy, a kotřiž su pjeni, su w nocy pjeni. Čmowa nōc — to je zrudoba našich hrěchow, z kotrymž swoje žiwjenje počēžujemy a křiwdu načinimy swojim blišim. W tajkej čēmnosći nje-

je zbōžnosć, ale hněw, hněw čłowjekow a Boha. W tajkej čmē dyrbymy so chowac před swojim Knjezom a njemōžemy radostnje spěwac:

Kak powitam ja tebjē, mōj Jězuse najlubši?

Pjanosć! Kajka to zrudoba čbjez kōždeho wjesela! Abo je štō hinašeho mēnjenja? We wōjnje nam runje patoržicu palenca nadawachu. To běchu zrudne hody! Ale hišće hōrša je pjanosć w njedobrych idejach. We wōniskim času je wulki džēl němskeho luda kaž w pjanosći zalubowany do swojich hordych myslow do zahuby běžał. Fanatism, intolerantnosć — ja wužiwam cuze słowa, dokelž w serbskej rēči tak jēdojtych ani nimamy —, to je zla pjanosć.

8) **My pak, kotřiž smy čłowjekoyo dnja, budžmy strōžbi, zwoblěkani z kabatom wěry a lubosće a z klubokom nadžije k zbōžnosći.** Tu mamy nam lubu a znatu trojicu: wěra, nadžija, lubosć. To je kaž železny woblek, kotryž nas derje škitā. Hdyž na nas přiřdu zle, jēdojte, čmowe mysle, spominajmy na Boha, kiž je swētlosć a nic čma. Hdyž widžimy, jak njesprawnosć a surowosć dobywa, njespuščmy nadžiju, zo su dobre skutki, dobre słowa, dobre mysle symjo přichodnych lēpšich žnjow. Rozum chce nas hustodosć přeswēdčić, zo zymna, kamjentna wutroba lēpje přez žiwjenje přēdže. Woblečće so kabat lubosće kaž wajak swoju uniformu, kiž dyrbi we wobłuku swojeho wōjska poslušny być.

9—10) **Prětož Bóh nas njeje postajil k hněwu, ale zo bychmy zbožnosť dóstali přez našeho Knjeza Jězom Chrysta, kiž je za nas wumřěl, zo bychmy z nim žiwi byli, njech smy wotučeni abo spimy, to rěka: njech smy hišće žiwi, hdyž Chrystus zaso přińdže, abo njech smy hižom prjedy wumřěli. Po Božej woli njebudže sudny dzeń lute skaženje, ale zbožnosť. Bóh nochce našu smjerć, ale zo bychmy žiwi byli. Chrystus je za nas wumřěl a nas wumóhl z čmy do swěta.**

11) **Tohodla napominajće so mjez sobu a twarče jedyn druhého, kaž wšak to tež činiće. Před 1925 lětami — w léce 50 — bě japoštol Pawoł takle Tesalonskim pisał, dokelž běchu njesćerpni, zo dyrbjachu přeco hišće na Chrystusowy druhu adwent čakać. Kak wjele bóle my w léce 1976 tajki list trjebamy! Tehdom kaž džensa wjele na tym zaleži, zo so křescenjo mjez sobu napominaja a natwarjeja. Kóždy sam za sebje je wrohóženy, zo w liwkosci a wostudže wusnje a zabudže wulki přichod.**

W.

Suzanne de Diétrich

Wona je maleje postawy. Z mlodošće sem je bédna a móže jenož z kijo-maj chodzić, kotrejž mjenuje swojeju „maleju přecelow“. Wotrostla bě w dwurěčnosći. Wona runje tak derje francosce rěči kaž němsce, ale tež jendźelisce rěči runje tak derje kaž kóžda Jendźelčanka. Suzanne de Diétrich pochadza ze stareje francoskeje swójby, kotraž je za čas reformacie wučahnyla do Elsa. Dominik de Diétrich bě w 17. lětstotku měščanosta w Strasbourgu, ale dla swojeje luterskeje wěry bu wotsadžený. We 18. lětstotku bě znowa jedyn z jeje přjedownikow měščanosta w Strasbourgu. Jeje staršej wobsedžeštaj fabriku.

Suzanne narodži so 29. 1. 1891 w Niederbronnje w Elsas. Hižom w młodych lětach so rozsudži, zo nje-póndže zwučeny puć žonow, ale radšo to činić, štož mužojo činja. Tak zastupi w léce 1913 do Wyšeje inženjerskeje šule w Lausannje. Z 22 lětami tam zložil eksamen jako inženjerka električička. Ze swojej energiju a cylej rozsudženosću by wona wurjadny inženjer byla, byrnjež w tamnym času njebě lochko za žonu tajke powołanje wukonjeć. Ale wosud chcyše jinak. W synym protestantskim duchu wukubłana bě so wona hižom jako studentka wobdžělila w bibliskim džele Křescanskeho studentskeho hibanja. Léto po diplomowym pruwowanju bě na posedženju studentskeho towarstwa w Lyonje. Přednoški a rozmołwa z tehdomnišim hlownym sekretarom Charlesom Grausom mějachu rozsudzacy wliw na jeje přichod. Suzanne bě zwólniwa dvě léce so wěnować dželu Křescanskeho studentskeho hibanja. Z dweju lět buchu dwaceći, w kotrychž dželaše mjez studowacej ale tež mjez dželawej mlódzinu. W samsnym času bě wona nawjedowaca wosoba w swětowymaj zwjazkomaj studentow a młodych žonow a bě tam wiceprezidentka chiba tež prezidentka. Tajke zastojnstwa běchu zwjazane z mnohimi pučowanjemi do wšelkich krajow Europy, ale tež do USA, do Kanady, do Indiskeje a do Južneje Ameriki. Džiwažo na jejnu brašnosť běchu to hoberske napinanja.

Wotkel je čerpjaca žona tajku nje-wšědnu energiju brała? Nic jenož ze zalubowanosće do organizaciskeho džela.

Stožkuli bě sej Suzanne de Diétrich předewzała, wšo wona dokonja z wulkim zapalom.

Wona bě přez wjele lět nawjedowala kursy a je ze svojimi přednoš-

kami kontakty měla z wjele tysac studentami po wšem swěće. Znata pak je předewšěm ze svojimaj knižkomaj „Nowe wotkryće Biblije“ a „Boži plan wumóženja“. Jeje knihi su do wjele rěčow přeložene — tež do pólskeje. W swojej teologii běše wuknyla pola filozofa Pascala a Korle Bartha. Wona pak njebě wotwisna wot svojich wučerjow, ale zachowa sej swoje samostatne myslenje. Bjez džiwa, zo dósta čestne doktoraty.

Tu jedyn citat z jejneje knižki „Boži plan wumóženja“:

Wjele luđi zastanje před Bibliju kaž před lěsom, do kotrehož njemóža zastupić. Hdže su durje? Kak so w nim orientować? Wjetšina chodži po wuteptanych šćežkach a přinjese sej ze svojich wulětow do Biblije kwěcele rjanych slowow sobu. Zwjetša su to te samsne teksty a připadne kaž kwětki na luce. Při tym nochcemy prajić, zo su tajke wulěty do Biblije podarmo. Přetož kóžde slowo z Božeho erta, jelizo woprawdže nas trjechi, dosaha, zo by naše žiwjenje změniło. Wšak tola prislowo praji, zo štomy tworja lěs. Z wjele slowow zestaja so fundamentalna jednota Biblije.“

Wo tule jednotu Biblije džěže jej při pisanju knihow, při přednoškach a při wšech ekumeniskich kursach.

Jednota (Warsawa) 11/1975
Karol Karski (wujimk)

Wudospólnjenje Božich službow

Na kemšach dyrbi skladnosť być tež za wotmołwu postucharjow připowědanja Božeho slowa. Bože služby njejsu přednoški, hdžež jedyn rěči, čita a so modli a wšitcy druzi maja jenož připoslušać a přijimać. Wono tež njedosaha, hdyž předar w džaknej modlitwje wupraji džak za slyšane Bože slowo. Naša wotmołwa na radostny Ewangelij dyrbjala z našich ertow być slyšec. Na to zabywamy! Něchtóžkuli wšak swoju džakownosć začuwa we wutrobje abo ju zjednoća z modlitwu předarja abo ju wuspěwa w kěrlušach abo ju kładže ze svojim woporom do kolekty. My pak dyrbjeli nawuknyć, swoju džakownosć spontanje tež na zwonkowne wušnje pokazać. Bóh Knjez drje hlada do našeho znutřkowneho. Hdyž pak móžemy so k Bohu wuznać tež před svojimi bratrami, tak z tym jim pomhamy. Naša wosobinska džakownosć za Bože skutki k našemu wumóženju rozšěrja slyšanu powěsć tež k tym, kotřiž w předowanju hač dotal hišće njejsu zbožnu powěsć za sebje pómali.

Kak mamy to činić? Wěrywuznaće nam njedawa na to jasnu wotmołwu. My dyrbimy ju sami pytać w svojich wosadach. To je možnota na wšelke wašnje, zo bychmy swoju džakownosć wuprajili: w zhromadnej modlitwje, w modlitwach z rjada kemšerjow, z nowymi kěrlušemi, z wuznaćom wěry, z wosobinskim wobswědčenjom abo na podobne druge wašnje. Žiwa wěra, kiž je napjelnjena z radosću, wšak namaka zwonkownu formu, zo by swój džak wuprajila. Nuzne njeje, zo maja Bože služby kóždu njedzelu tón samsny liturgiski raz. Čim husćišo džakowna wotmołwa na slyšane Bože slowo přelama zwučenu formu kemšow, čim wjetši wužitk změjemy z nich.

Njezabudžmy pak na to, štož so z Božich službow njesmě zhubić. Zetkanje z Božim slowom njedawa sej jenož naše přijimanje, našu wosobinsku džakownosć, ale tež našu službu, nowu towaršnosť, w kotrejž so jewi naša džakownosć w skutkach, w kotrejž je městno za žiwu wěru.

Nowe, dobre počahi mjez křescanami započinjaja so na prawe wašnje na Božich službach pod připowědanjom Ewangelija, za Božim blidom. W žiwjenju samym ma wšak so pokazowac w drobnych skutkach, zo naša wěra njeje jenož zwjeršna, teoretiska abo samo luđarska. Na kemšach móža so tele nowe počahi mjez křescanami a čłowjekami docyla jewić na wšelke wašnje, w dobroprošenjach, we wozjewjenjach, kotrež nje-dyrbjate so stać jenož w zastarskej formje, ale wosobinsce (wo choroščach, wo zrudobje w swójbach, wo jubilejach). K tomu slušeja tež naše wosobinske zetkanja do kemšow a po kemšach, lube postrowjenje, kotrež nas nući, raz sebje zapomnić a blišemu přec měř a radosć. Tajke styki mjez čłowjekami, kotrež nastanu pod Božim slowom, dyrbja so tež dale rozšerić do dalšich kruhow wokolo nas.

Bože služby su wulki Boži dar. Nas njewola jenož wosada, ale Bóh sam, zo by z nami rěčal. Wone nam dawaja možnotu, zo by mjez nami był Boži zbožny lud. Na kemšach a w našej službje druhemu je městno za našu džakownosć.

Kostnické Jiskry 19. 11. 1975 —
Jaroslav Ondra

My smy dlěje žiwi

Z našich wěžow so nam zwonješe do noweho léta Knjeza 1976.

Hač budže w tutym léce moja abo twoja poslednja hodžinka?

My smy dlěje žiwi hač naši přjedownicy před sto lětami!

Hač chcu z tym sebje a tebe změrować?

Wo tym na kóncu słowěko.

Přirunajmy ličby zemřetých w Njeswačidskej wosadze w léce 1975 z ličbami léta 1875, kotrež stajam do spinkow. Mi je jasne, zo moje přirunowanje njeje wědomostnje eksaktne. Tak mi njeje znata ličba wobydlerstwa našeje wosady před sto lětami. Cyle wěsće su wšelke momenty na tu podate ličby wliw měle, kotrež z cyrkwinskih knihow njejsu bjeze wšeho póznać. Snano móhl jedyn z našich serbskich lékarjow někotre přispomnjenja dodać.

Zemřetých docyla	46	(81)
zemřetých niže 1 lěta	—	(28)
zemřetci starši hač 70 lět	39	(13)
starši hač 80 lět	17	(5)
zemřetci 10 do 30 lět	—	(6)
niže polsta lět	2	(52)
na tuberkulozu zemřeli	—	(6)
na zahorjenje plucow	—	(7)
žony při porodže	—	(2)
staroba w přerězku	73	(29) lět

Hdyž wotličimy 28 džěci, kotrež niže lěta zemřechu, bē w lěce 1875 přerězna staroba 42 lět.

Mjez 46 zemřetymi lěta 1975 bē 43 rentnarjow, kotřiž běchu dohromady 704 lět rentnarili.

Mjez 81 zemřetymi lěta 1875 bē 18 w rentnarskej starobje, kotřiž bychu, bychu-li tehdom hižom žony ze 60 lětami a mužojo z 65 lětami rentu dōstawali, dohromady 215 lět rentnarili.

Po tutej statistice můžemoj wobaj — ty a ja — so nadžijeć, zo budžemoj na 30 lět dlěje žiwaj hač naši přjedownicy před 100 lětami.

Na čim drje zaleži, zo smy w našim času dlěje žiwi? Ja njejsym lěkar, tuž dyrbjū z wulkeho džěla so na to spušeć, štož wot druhich zhonich.

Lěkarska pomoc ma džensa wjele wjace možnotow. Žadyn njeje w našej wozadže w zańdženym lěce na tuberkulozu wumrět, žadyn na zahorjenje plucow (Lungenentzündung).

My znajemy wuznam čistoty (hygieny) a so škitamy sami a swoje džěci před natykowacyimi choroscěmi.

Lěkarska pomoc a lěkarstwa su darmo. Kōždy dže z časom do ambulatorija — snano tež přehusto. Hdyž přjedy lěkar do wsy přińdže, tak bē to alarm za cyłu wjes: „Dóchter je přišo, da drje žaneje nadžije wjace njeje.“ Kōždy so lěkarja boješe, Jemu wšak dyrbješe so zaplaćić, a pjenjez bē malo.

Smy my dlěje žiwi, dokelž smy strowiši, dokelž je naše džělo mjenje napanace,

dokelž so džensa rozumnišo zežiwjamy?

Hdyž widziš přepjelnjene chorownje, syły čakacych ludži w ambulatorijach, mōhl mēnić, zo hišće ženje njebē telko chorych kaž džensa.

My smy dlěje žiwi.

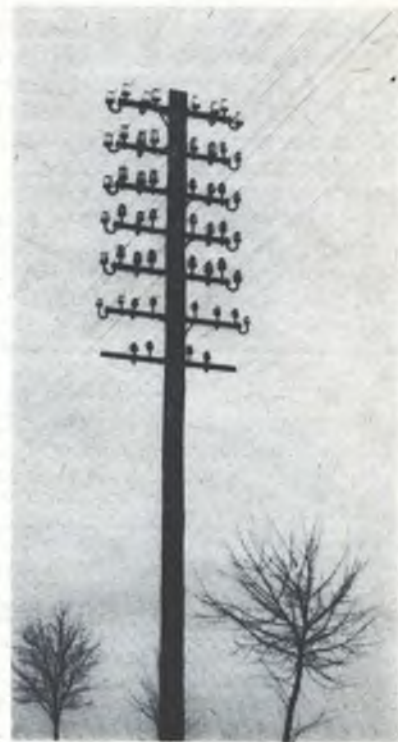
Budžmy džakowni za to!

Hódnotu žiwjenja wšak njemožeš po lětach mērić. Po čim pak?

Hač bē bohate w Knjezu!

Bjez Boha budže najdlěše žiwjenje malo hódne. W Boze može tež krotke žiwjenje bohate a žohnowane być.

Hač přinjese nowe lěto 1976 za mnje abo za tebe poslednju hodžinku? Njech to njeje naju najwjetša starosc, ale zo bychmoj swój čas wužitnje naložowaloj. W.

Wjele powěscow budže so w nowym lěce honic po wšem swěće. Ty budžeš je slyšeć a budžeš tež sam je do swěta stac. Zo by so tola wšo stalo w dobrym duchu!

Wšitkich lubych čitarjow našeho Pomhaj Bóh

we Lužicy, zwonka našeje domizny a wosebje wšěch bratrow we wěrje w slowjanskich krajach stowju w mjenje Serbskeho cyrkwinskeho dnja z hronom na lěto Knjeza 1976

Rozwuć mje, Knježe, swój puć.

Ps. 86,11

Tak wšelke mysle a nahlady mamy spušeć, kotrež běchu nam lube z mlodych lět sem. Nowe spōznaća mamy přiwuknyć. Čłowjek so lochce tež na wopačnosće zwući. Tuž naša nutrna modlitwa, zo by Bóh Knjez nas prawje rozwučowal.

Lubje Was přeprošuju na

Kublanski džen w Budyšinje

pōndzelu, 23. małego rōžka 1976

a na Serbski cyrkwinski džen 1976

w Njeswaćidle, sobotu a njedzelu,

19. a 20. smažnika 1976

Bóh Knjez budž z Wami wšěmi, daj

Wam čilosć a strowosć a wšitko, štož

Wam trěbne je na čěle a na duši a

naposledku wěčnu zbóžnosć.

Waš farar Gerat Lazar-Bukečanski,

předsyda Serbskeho cyrkwinskeho

dnja

Našej lubaj bratraj Pawoł Albert-

Budyski a Jan Paler w Biskopicach,

prjedy w Husce, swjećitaj w tutym

měsacu swoje 65. narodniny. — Bóh

Knjez chcył jeju dale miłosćiwje

přewodžeć. Wutrobna lubosć nas wjaza

z tutymaj swěrnymaj synomaj serbskeho

luda.

Ž wosadow

Njeswaćidlo. Tež w zańdženym adwentskim času mējachmy w Božim domje swój krasny swjedžen z hōdownej hudžbu. Naš pilny kantor bē sej solistow wuprosyl z druhich wosadow — samo z Drježdžan. Wopyt bē pomērne dobry, byrnjež bychu hišće wjace přińć mōhli.

Z Wysokeje

Sobustaw Bukečanskeje wosady Herman Křižan, swěrný Serb a wopytowar serbskich Božich službow w Bukecach a tež w Budestecach, woswjeći dnja 7. 1. 1976 swoje 77. narodniny. Bratr H. Křižan pochadža z dobreje křescanskeje serbskeje swōjby. Po smjerći staršeju přewza domjacnosć a džetaše pilnje w ratarstwj. Wuzběhnyć so dyrbjā jeho wulke wopory, kiž je přinješl na polu narodnosće. Wot zažnje mlōdosće je wōn sprōcniwje skutkowal w dwēmaj towarstwomaj, a to w Budestečanskim narodnym towarstwje „Lubin“ a w spěwnym towarstwje „Solobik“ w Sowrjecach. Hač do nacistiskeje doby je wōn stal kaž stolp a je so hišće w tutym hrōžbnym času wuznal k swojej maćeršćinje.

Raz počerpi čežke podžerndženje, štož jeho džensa hišće boli.

Chwalba a džak jemu słuša, dokelž je daloke puće pěši nožkowal, štož jemu lochko padnylo njeje. Jako džěčo je raz čežko zajezbožil a je mēl po tym w běhanju wobčežnosće hač do džensnišeho dnja. Wulka lubosć k Serbstwu jeho pohonjowaše, zo njebē jemu žadyn wopor přečežki.

K zbožopřećam jeho přiwuznych so přizamknū stari znači z Budestečanskeje wosady a přēja z wutroby Bože žohnowanje a wšitko, štož je trěbne za čělo kaž za dušu. P. H.

Praha. Luby přecel Serbow, dr. theol. Miloš Bič, profesor za Stary zakoń na ewangelskej fakulće, je mōhl 19. 11. 1975 swoje 65. narodniny w čilosći a strowosći woswjećić. Jubilar je hižom někotre razy we Lužicy pobyl. Loni nalěto je ze swojimi studentami ducy z Berlina w Budyšinje pozastał, zo by tež mlōda generacija češkich ewangelskich duchownych nas zeznała. Br. farar Albert-Budyski, kiž bē jich po měsće wōdžil, nam powědaše, z kajkim nutrym zajimom běchu studenća ze swōjim profesorom na jeho słowa posluchali. Prof. Miloš Bič přihotuje nowy přeložk z wukładowanjom Stareho zakonja. Šěsć zwjazkow je hižom wušlo. Po wobšěrnym džěle „Palestina wot starodawnych časow hač do doby křescanstwa“, po jeho wulkej a sprōcniwje konkordancy (alfabetiski zapis wšěch slowow Bibleje) roscē nētk pod rukomaj jubilara jeho nowe wulke džělo přeložka Stareho zakonja, z kotrehož budžeja přichodne generacije džakownje čerpać. Z Praskimi ewangelskimi instancami tež my lužiscy Serbja swojemu lubemu přecelej přejemy wšo dobre. Bóh Knjez chcył žohnowac jeho wažne džěla a jemu dale miłosćiwje spožćić strowosć k spomōžnemu skutkowanj.

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadža jōnkróc za měsac z ličencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hlōwny zamōwitwy redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswaćidlski. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čišeć: Nowa Doba, čišćernja Domowiny (III-4-9-2231)